

Ποια είναι τα προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η Ευρώπη και η πόλη μας

Μετανάστευση, προσφυγικό και δημογραφικές προκλήσεις:

Ανάμεσα στην εργασιακή ανακατάταξη και στη διαχείριση ανθρωπιστικών κρίσεων

Σταυρούλα Αλεξίου

Ποια είναι τα προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η Ευρώπη και η πόλη μας στο μέλλον

Μετανάστευση, προσφυγικό και δημογραφικές προκλήσεις:

Ανάμεσα στην εργασιακή ανακατάταξη και στη διαχείριση ανθρωπιστικών κρίσεων

Αύξηση των προσφύγων που φτάνουν στην Ελλάδα
Ελλάδα: από χώρα «διέλευσης» σε χώρα «φιλοξενίας»
Απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης των προσφύγων
Στιγματισμός και παραπληροφόρηση από τα Μ.Μ.Ε.
Παραδείγματα ένταξης και συμπερίληψης των προσφύγων

Παίρνοντας τη σκυτάλη από την συμμαθήτριά μου που αναφέρθηκε στο πόλεμο της Ουκρανίας και στην ανθρωπιστική κρίση που μας επηρεάζει όλους και όλες, ένα θέμα επίκαιρο που απασχολεί εμάς τους νέους και θα επιθυμούσα να αναπτύξω είναι η μεταναστευτική κρίση στην Ευρώπη. Η Ευρώπη, βέβαια, δεν είναι ο μόνος προορισμός των ανθρώπων αυτών. Ο μεγαλύτερος αριθμός προσφύγων βρίσκεται σε χώρες που συνορεύουν με τις χώρες προέλευσης των ανθρώπων σε κίνδυνο ή των ανθρώπων που στερούνται βασικά δικαιώματα. Ο ορισμός πρόσφυγας ή μετανάστης είναι πολύ λεπτός, μιας οι περισσότεροι άνθρωποι είναι αναγκαστικά εκτοπισμένοι. Τα τελευταία χρόνια διακρίνουμε ένα αυξημένο αριθμό προσφύγων που φτάνουν στην Ελλάδα είτε από την Αφρική ή την Μέση Ανατολή. Πιο συγκεκριμένα έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας το 30% είναι παιδιά.

Ωστόσο το κλείσιμο του αποκαλούμενου «βαλκανικού διαδρόμου» και η Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας τον Μάρτιο του 2016 μετέτρεψαν την Ελλάδα από χώρα «διέλευσης» σε χώρα «φιλοξενίας» μεγάλου αριθμού προσφύγων που ζητούν άσυλο. Για την κάλυψη των αναγκών αυτού του αυξανόμενου πληθυσμού που παραμένει στη χώρα, η ελληνική κυβέρνηση δημιούργησε ανοικτές δομές υποδοχής (ΑΔΥ) στη Βόρεια και Κεντρική Ελλάδα. Στις αρχές του 2016, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR), μέσω των συνεργατών της, δημιούργησε προγράμματα στέγασης σε πόλεις για τη φιλοξενία όσων ζητούν άσυλο με δικαίωμα μετεγκατάστασης, στο πλαίσιο των μέτρων ευρωπαϊκής αλληλεγγύης. Παρόλα αυτά εξαιτίας της μαζικής ροής μεγάλος αριθμός ανθρώπων εγκλωβίστηκε στα πρώτα κέντρα καταγραφής και υποδοχής, κυρίως στα ελληνικά νησιά με απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης. (Θα έχετε δει εικόνες στα media).

Το μεγαλύτερο ποσοστό προσφύγων που βρίσκεται στην πόλη μας, την πολυπολιτισμική Θεσσαλονίκη, ζουν σε ανοικτές δομές ή καμπ (όπως στα Διαβατά) και κάποιες πιο ευπαθείς σε διαμερίσματα της πόλης μας μισθωμένα από τον Δήμο. Ανάμεσα τους ασυνόδευτα ανήλικα ζουν σε ξενώνες στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης. Το δικαίωμα των αιτούντων άσυλο στην απασχόληση είναι περιορισμένο, αν και οι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους Έλληνες. Εξαιτίας όμως της διαρκούς κινητικότητας αλλά και της ανασφάλειας που τους κατατρέπει, ακόμη και όσοι έχουν αυξημένα προσόντα

δεν μπορούν να βρουν εργασία. Συνυφασμένο με την μη ομαλή ένταξη τους είναι και το γεγονός ότι συχνά τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) στιγματίζουν τους ανθρώπους αυτούς και παραπληροφορούν σχετικά με την κατάσταση τους. Οι αρνητικές απεικονίσεις μεταναστών και προσφύγων ενισχύουν τις προκαταλήψεις, τον ρατσισμό και την ξеноφοβία. Η κάλυψη από τα ΜΜΕ των θεμάτων μετανάστευσης και εκτοπισμού είναι ολοένα και πιο αρνητική και διχαστική, αναπαράγοντας μύθους, όπως για παράδειγμα ότι οι άνθρωποι με προσφυγικό ή μεταναστευτικό υπόβαθρο παίρνουν τις δουλειές των πολιτών της Ε.Ε. Αντίθετα, όμως, η τεκμηριωμένη έρευνα αποδεικνύει ότι μόνο δεν επηρεάζουν την απασχόληση των γηγενών, αλλά αυξάνουν μακροπρόθεσμα τα επίπεδα απασχόλησης.

Η παιδεία μπορεί να συμβάλει θετικά, με τη γνώση και την καλλιέργεια κριτικής σκέψης, για να διαχωρίσει κανείς τα γεγονότα από τη μυθοπλασία, να αποδομήσει μύθους σχετικά με το ότι οι πρόσφυγες παίρνουν τις δουλειές ή ότι εκμεταλλεύονται την διεθνή προστασία. Επιτυχημένα παραδείγματα ομαλής ένταξης και συμπερίληψης των προσφύγων και των παιδιών στα σχολεία θα μπορούσαν να αναφερθούν, μιας και υπάρχουν πολύ αξιόλογα παραδείγματα στον Δήμο Θεσσαλονίκης. Γνωρίζοντας κάποιες από τις υπηρεσίες και δομές προς ανακούφιση των προσφυγικών πληθυσμών, που ως προτεραιότητα έχουν την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, τις αξίες και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, γνωρίζουμε επίσης ότι ο Δήμος Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου και με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης υλοποιεί το καινοτόμο ανθρωπιστικό έργο με τίτλο "REACT 2021" (Refugee, Assistance, Collaboration, Thessaloniki). Για μας θα είχε ενδιαφέρον η περιγραφή της κατάστασης, το πως αντιλαμβάνεστε το θέμα της εργασίας και της ομαλής ένταξης των προσφύγων.